

УДК 821.163.41'06 – 3.09Б.Пекич

НОВИЙ ЄРУСАЛИМ ЯК СИМВОЛ У ТВОРЧОСТІ БОРИСЛАВА ПЕКИЧА

Грина МОЦНА

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська, 1, Львів, 79000
Кафедра слов'янської філології*

У статті розглядається функціонування утопічного символу Нового Єрусалима у творчості Б.Пекича на прикладі його роману “1999” та збірки оповідань “Новий Єрусалим”. Основну увагу зосереджено на поетичних прийомах, застосованих автором для трансформації символу в міф про ідеал та його “розвінчання”.

Ключові слова: символ, міф, Новий Єрусалим, утопія, антиутопія.

Святе Місто, божественний Новий Єрусалим є поширеним символом, пов'язаним з утопічними мріями людства. Він відіграє важливу роль як у християнстві, так і в інших релігіях. Новий Єрусалим – місто, яке ототожнюється з фізичним або духовним відновленням Єрусалима, про яке йдеться в Біблії, в “Одкровенні” Іоана, 21 – увібрав в себе надії людства на спасіння та вічне життя. Новий Єрусалим як символ бажаного раю, ідеального життєвого устрою часто згадується в мистецтві та літературі поряд з такими його попередниками, як Атлантида, кельтський Авалон¹ чи Золотий вік. Опинився він і в полі зору відомого сербського прозаїка Борислава Пекича (1930–1992), який уже став класиком сербської літератури. Одне з головних завдань своєї творчості письменник вбачав

у руйнації міфів, породжених людською свідомістю – від міфа про творчість, ідеал до міфа про прогрес та ін. “Мітомахію”, як назвав цю спробу “розвінчання” міфів Н.Мілошевич², Б.Пекич випробував на багатьох тематичних моделях: від біблійної легенди і міфічних розповідей, середньовічних часів й історії ХХ ст. до футуристичних візій індивідуалізованого людства, що втратило взаєморозуміння і будь-які зв'язки з природою.

До дослідження поезики творів письменника зверталися учені Г.Божович³, Й.Делич⁴, Н.Мілошевич, Л.Мустеданагич⁵, П.Піянович⁶, М.Радулович⁷,

¹ В англійських і французьких обробках кельтських легенд Авалон – це міфічний острів, країна померлих. Згідно з сучасним трактуванням, міф про Авалон – це відгомін християнських сказань про “країну блаженства”, яка асоціювалася з півостровом Авалон в Уельсі – священному для кельтів (ru.wikipedia.org).

² *Мілошевич Н.* Борислав Пекич и његова митомахија // Мілошевич, Никола. Књижевност и метафизика: Зиданица на песку II. Београд, 1996. С. 105–158.

³ *Божович Г.* Дух хилијазма и дух приповедања // Антиутопије у словенским књижевностима / Уредник Д. Ајдачић. Београд, 1999. С.111–126.

⁴ *Делич Ј.* (Ауто)поетски слој у “Новом Јерусалиму” Борислава Пекића // Споменица Борислава Пекића: поводом седамдесетогодишњице рођења: (1930–2000) / Уредник П. Палавестра. Београд, 2002. С. 39–62.

⁵ *Mustedanagić L.* Groteskni brevijar Borislava Pekića: (Groteskno oblikovanje romana “Hodočašće Arsenija Njegovana”, “Kako upokojiti vampira” i “1999”). Novi Sad, 2002.

⁶ *Піянович П.* Поетика романа Борислава Пекића. Београд, 1991.

М.Стоянович⁸, А.Татаренко⁹. Але про функцію символіки у його творчості згадувалося лише побіжно в контексті досліджень на іншу тематику. Найближче до інтерпретації Нового Єрусалима як біблійного символу підійшла Я. Ахметагич у своїй ґрунтовній праці під назвою “Антропопея: біблійний підтекст у Пекичевій прозі”¹⁰. Однак реалізація символів у постмодерністській прозі заслуговує на особливу увагу.

Мета пропонованого дослідження – проаналізувати, як трактується значення символу Нового Єрусалима в творах Б.Пекича. З його використанням стикаємося насамперед у романі письменника “1999” (1984) та у збірці оповідань “Новий Єрусалим” (1989), на матеріалі яких у даній статті і буде здійснюватися інтерпретація символу, а саме його псевдотрактування, яке в своїх творах подає письменник. Науковець, головний персонаж, розкопує рештки Архіпелагу Гулаг, на основі яких створює наукову працю про ідеальне життя людей у концтаборі, який називає Новим Єрусалимом, “першим раєм на землі”. Вже епіграф з Нового Завіту, Іоанового “Одкровення” про сходження Нового Єрусалима, який передує другій частині роману “1999” та цілій збірці оповідань “Новий Єрусалим”, вводить у контекст Пекичевих творів те значення Нового Єрусалима, яке він має в Біблії. Та щоб відразу підготувати читача до скептичного ставлення до тексту, Пекич вводить Новий Єрусалим і в інше, протилежне за змістом словесне обрамлення. До другого розділу роману “1999”, а також до центрального оповідання зі збірки під назвою “Промені Нового Єрусалима, 2999” автор додає епіграф з твору О. Солженіцина “Архіпелаг Гулаг”, який завершується такими словами: “... одного дня у майбутньому Архіпелаг, його повітря, кістки його жителів, заморожені у кристалі криги, будуть віднайдені нашими нащадками, немов якісь неймовірні саламандри”¹¹. Так упродовж усього твору Б.Пекич майстерно поєднує два значення Нового Єрусалима – як “Града Божого” та “Архіпелагу Гулаг”. І їхнім взаємозапереченням скеровує читача на іронічне сприйняття тексту.

Збірка оповідань “Новий Єрусалим” не лише хронологічно продовжує другу частину роману “1999” під назвою “Новий Єрусалим”, а й змістовно з неї випливає. Та якщо в романі цьому символі присвячена лише одна частина, то вже сама назва збірки вказує на важливе значення символу у творі. Це підтверджує також епіграф з “Одкровення” Іоана, який у збірці відкриває не лише окреме оповідання, як у романі “1999”, а передує цілій низці оповідань. Та незважаючи на часту автоцитатність в оповіданні “Промені Нового Єрусалима” і відсилання читача до роману “1999”, а саме до другої його частини, цих два тексти про Новий Єрусалим можуть читатися по-різному. З одного боку, як такі, що взаємодоповнюють один одного. А з другого – вони можуть і не вириватися зі змісту творів й інтерпретуватися згідно з контекстом. Відповідно різним буде трактування. Якщо “1999” – це роман про циклічну зміну багатьох цивілізацій (кожній цивілізації відповідає окремий розділ), то в “Новому Єрусалимі” цивілізація лише одна. І вона є другою за рахунком у романі “1999”. Кожне оповідання зі збірки отримує свій історичний момент – від 1347 р., як дагується перше оповідання “Мегалос Масторас та його твір”, аж до 2999, коли відбуваються події, пов’язані з розкопками решток Гулагу –

⁷ Радловић М. Естетичке и аутопоетичке контемплатације Борислава Пекића // Споменница Борислава Пекића: поводом седамдесетогодишњице рођења: (1930–2000) / Уредник П. Палавестра. Београд, 2002. С. 1–38.

© Моцна І., 2008

⁸ Стојановић М. Књижевни врт Борислава Пекића: цитатност и интертекстуалност у негативним утопијама. Београд, 2004.

⁹ Татаренко А. Сладак укус воље: “Нови Јерусалим” као књига о побуни // Свеске. Панчево, 2003. № 69. С. 105–111; Татаренко А. Жанровски мозаик “Новог Јерусалима” Борислава Пекића // Жанрови српске књижевности: порекло и поетика облика: зборник бр. 2. Нови Сад, 2005. С. 351–364.

¹⁰ Ахметагич Ј. Антропопеја: библијски подтекст у Пекичевој прози. Београд, 2006.

¹¹ Пекич Б. Новий Єрусалим. Готична хроніка / Пер. з серб. А. Татаренко. Львів, 2007. С. 151.

“Нового Єрусалима”. І ця цивілізація 2999 р., в якій живе науковець, є “вершиною” історичного розвитку. Звідси випливає, що образ головного персонажа, невідомого оповідача-науковця, є багатовимірним, оскільки читачі пізнають у ньому Арно з роману “1999” і за його допомогою приносять у контекст оповідання зміст роману й ідею про те, що цивілізація, в якій живе науковець, є лише однією з багатьох – минулих і прийдешніх. Таким чином, символіка творів доповнюється.

Символ Нового Єрусалима теж є багатовимірним. Це, передовсім, символ ідеального громадянського устрою, “ідеальної” духовної культури та водночас – просто символ ідеалу, втілення сенсу життя для людини. Герой кожного оповідання у збірці прагне оволодіти своїм ремеслом бездоганно, він створює для себе ідеал, який намагається досягти. І якщо в “Променях Нового Єрусалима” науковець знаходить для себе ідеальний життєвий устрій у Гулазі, то для Мегалоса Мастораса з однойменного оповідання ідеалом є вміння створити бездоганий стілець, що стає символом творчості. Джон Блексміт з оповідання на відьмацьку тематику “Слід серця на стіні” прагнув досконало осягнути мистецтво полювання на відьом. Жан-Луї Поп’є, протоколіст Французької революції, щоденно з’їдав по одному, а то й по більше смертних вироків. Однак передовсім він це робив не для того, щоб подарувати комусь життя, а щоб задовільнити свої владні амбіції, і, таким чином, перебрав на себе божественні функції дарувати і позбавляти людей життя. Головному персонажеві “Музиканта Золотих часів” як символ ідеалу, мистецтва являється його двійник з часів молодості Пан зі сопілкою – персонафікований образ минулого. В своєму прагненні ідеалу всі вони змагаються з Богом, Творцем, намагаючись перевершити його. Та вони забувають, що досконалості не існує. Б.Пекич розвінчує міф, а відповідно – і символ ідеалу. Бездоганий стілець Мегалоса Мастораса згорає разом з його творцем. Джон Блексміт, летючи на мітлі, виявляє, що він і сам відьмак, а зовсім не десниця Господня, як він вважав. І саме тому так легко розпізнає відьом. Поїдаючи вироки інших людей, Жан-Луї Поп’є символічно з’їв своє життя і опинився на гільйотині, на яку так всевладно посилав або ж рятував від неї людей. Пан зі сопілкою поглинув головного героя з “Музиканта Золотих часів”. А Новий Єрусалим, який для науковця є найвищим щаблем розвитку суспільства, насправді виявився концтабором – фабрикою смерті. Так кожне з оповідань за своєю ідеєю полемізує з назвою збірки. Таким чином, цілу збірку можна трактувати як антиутопію, та не лише через заперечення ідеального державного устрою, як це можна спостерігати в “Променях Нового Єрусалима”, а й ідеалу загалом, можливості його досягнення в будь-якому вимірі.

Важливу роль при інтерпретації символіки відіграє ідея твору про те, що “жодна ідеальність не є досконалою”¹², а прагнення в будь-який спосіб досягти цей ідеал і створити його символ може стати небезпечним. Якщо в перших чотирьох оповіданнях символи – стілець, веретено (символ відьмацтва і домашнього вогнища), Пан зі сопілкою, сама сопілка та ін. – вводяться від третьої особи, то в “Променях Нового Єрусалима” оповідач зникає, а символи продовжують інтерпретуватися і розвиватися головним персонажем. Так, не лише автор, а й головний герой займається пошуком символів. Головну ідею твору про неможливість досягнення ідеалу Б.Пекич вкладає в слова науковця, який розповідає про те, що і в Новому Єрусалимі були люди, яким доводилося жити поза межами дроту, в матеріальному комфорті, що для жителів Нового Єрусалима рівнозначне покаранню. Також сам науковець зазначає, що надмірне захоплення теоретичними положеннями логіки і недостатній аналіз практичних результатів часто приводить до неправильних висновків. Однак він стверджує, що якщо логіка у науковця правильна, то правильною мусить бути і думка. Отже, Б.Пекич допускає різні

¹² Пекич Б. Новий Єрусалим. С. 179.

можливості людської логіки та й загалом науки. І показує, як при застосуванні одних і тих же методів, тої ж послідовності логічних операцій можна домогтися абсолютно протилежних результатів. Розчарований у бездуховності і надмірній матеріалізації своєї цивілізації, науковець не бажає бачити в розкопаних поселеннях Архіпелагу Гулаг концтабір, хоча має для цього всі підстави. Йому потрібно знайти символ віри, надію на те, що буває кращий суспільний устрій і життя, позбавлене бездуховності техногенної цивілізації. Б.Пекич у передмові до роману “Атлантида” написав: “... Оскільки існування раю в пеклі людської дійсності неможливо було довести, ми були змушені шукати його в тому, що існувало, але з певних причин зникло. Таким є біблійський Едем, рай на сході. Таким є втрачений рай всіх рас, народів, племен. Секхет-ару єгиптян, Єлїсейські поля греків, кельтський і галльський Авалон/Абалус/Абалонія, Ацтлан ацтеків, староіндуський Білий острів, Золоті краї східних легенд...”¹³. Саме так виникають міфи. Науковець створює в своїй уяві символ Нового Єрусалима – ідеального суспільства, позбавленого матеріальних благ, людства, в якому всі здорові, тому що медичної допомоги просто не існує; ніхто не прив’язаний до їжі, бо її теж майже нема; сон непотрібний, оскільки ті дерев’яні лежаки, які науковець знаходить при розкопках концтабору, для спання, ба, навіть для лежання зовсім не пристосовані, і в сучасному йому світі використовувалися би лише як знаряддя тортур.

Вдаючись до іронії, Б.Пекич намагається показати недосконалість усіх утопічних символів. Він не розказує, що стається з техногенною цивілізацією, до яких абсурдних висновків приходять головний персонаж. Оповідання завершується повідомленням науковця про те, що на місці розкопок Архіпелагу Гулаг він знайшов сопілку. “Я очистив сопілку, знайдену біля кістяка людини, щура й крота. Видобув з неї й перші звуки. Це ще не пісня, тим більше магічна, яка з неї колись лунала. Однак я пишаюся цим. З цією працею я почувваюся, як Музикант Золотих часів, який вийшов з казки, щоб піснею повести в неї людей.”¹⁴ Ця кінцівка твору перегукується з легендою про “Грантчестерського сопілкаря” (він же ж і Музикант Золотих часів), розказаною в “Готичному” оповіданні про відьом “Слід серця на стіні”: під час весілля сопілкар, який славився своїм вмінням гри на сопілці, почув в підвалі її відгомін, “чарівніший навіть від тих, які він сам добував з інструмента”¹⁵. Не вірячи, що хтось може бути вправнішим за нього, сопілкар пішов на звук і зник. Сопілка, яку знаходить науковець, і звук, який з неї видобуває – це ще один символ у творі. Якщо сопілкаря вона повела в “Підвал без повернення”, то в оповіданні “Промені Нового Єрусалима” таким “підвалом” виявляється Архіпелаг Гулаг. Саме тому збірку оповідань “Новий Єрусалим” можна трактувати і як твір-пересторогу, антиутопію.

З поняттям Нового Єрусалима як утопії пов’язані й інші символи, що вважаються антиутопічними. Це, передовсім, мова Нового Єрусалима, створена науковцем, і словник, теж ним укладений. Б.Пекич не єдиний, хто використав символ Нової мови у своїх творах. До символу спотвореної мови звертався Дж.Оруелл в антиутопічному романі “1984”, О.Хакслі в “Прекрасному чудовому світі”. В сербській літературі мова створюється в творах М.Новакович “Дунайські апокрифи” та “Johann’s 501”. В основі ідеї про зміну мови лежить уявлення про те, що зміною значень слів, логіки мови змінюється і логіка потоку думки, а відповідно свідомості. Ця ідея була використана при новаціях словесних практик фашизму та сталінізму, за якими, наприклад, убивство називалося “ліквідацією” і т.д.¹⁶ Така реальність впливала і на авторів антиутопій. Саме

¹³ Пекич Б. Атлантида. Нови Сад, 1995. Прва књига. С.8.

¹⁴ Пекич Б. Новий Єрусалим. С.189.

¹⁵ Там само. С.56.

¹⁶ Грицанов А.А. Новояз // Постмодернизм. Энциклопедия. Минск, 2001. С.523.

зміною словесних значень, мови досягається зміна людської, а відповідно, й історичної свідомості в романі “1999” та оповіданні “Промені Нового Єрусалима”. Науковець, головний персонаж оповідання, “відтворює” мову Нового Єрусалиму, в якій ГУЛАГ – це “РАЙ & ЕДЕМ & ЗЕМЛЯ ОБІТОВАНА”¹⁷, НКВД – “ДОБРИЙ ДЕМОН, ДУХ”¹⁸, ПАРАША – “культове поняття, представлене чорним металевим циліндричним предметом. Найімовірніше, Верховне божество, Бог Нового Єрусалима”¹⁹, ПОЛІТБЮРО – “Збори первосвященників новоєрусалимської релігії, яке відповідає СИНОДАМ теперішніх церков”²⁰ і т.і. Основною функцією такого пародіювання сакрального у творі є іронізація утопії та наслідків її втілення. Через зміщення значень слів або ж їхнє зникнення змінюється сам сенс історії. Та людина 2999 р. вже не може зрозуміти справжнього значення цих слів, і цим змінює історію. Ця мова є не просто “іноземною”: змінюється, насамперед, логіка мови, логіка викладу думок, тому зміст значень слів стає незрозумілим, а нерозуміння мови веде до нерозуміння історії.

Саме через нерозуміння мови науковець у “Променях Нового Єрусалима” та Арно з другої цивілізації у “1999” створили міф “комунальної нірвани” Архіпелагу Гулаг. Ключ до розуміння знаходимо у фразі “логіка Нового Єрусалима”. Науковець зауважує, що, можливо, “нам”, представникам матеріалістичної цивілізації та інакшої логіки, неможливо зрозуміти бажання новоєрусалимлян жити з пацюками та кротами. Навіть для самого науковця найбільше труднощів при перекладі речення “Буде відправлено у підвал на чотирнадцять діб”²¹ завдав не сам переклад, а семантика, логіка. “Якби я на той час не викопав чудесних кістяків, якби я не знав, що є у тому **підвалі** (підвалі), – речення, хоча й успішно перекладене, залишилося б неясним. Посилати у **підвал без щурів** не мало б ніякого сенсу”²². Науковець створює у своїй уяві утопію Нового Єрусалима – ідеальну державу, що колись начебто існувала, нагадуючи нам численні вигадки людства в пошуках раю – від міфів про острови та міста з ідеальним устроєм, про Золотий вік, що вже минув, до майбутнього ідеального життя, яке ще має настати. Але цей прийом, коли “ідеальна” держава зміщується в минуле, набуває у Б.Пекича іронічного забарвлення: “ідеальна” держава не є ідеальною, логіка насправді не змінилася, а життя з пацюками для новоєрусалимлян означало те ж, що і для жителів матеріалістичної цивілізації у “Променях Нового Єрусалима” або ж для самого Арна з “1999”. Візія утопічної держави перетворюється на антиутопію. Та для позбавленого будь-якого контакту з природою Арно у “1999” життя зі щурами і кротами є раєм. Коли він спостерігає за тим, як золотиться при заході сонця маленький шматочок пасовища, весь укритий кульбабами, і порівнює його зі сірими навколишніми пейзажами, він у захопленні називає його Золотим краєм. Тому і вважає, що будь-який контакт з природою, навіть при сорокаградусному морозі, має принести людині душевну насолоду. Пройшовши довгий шлях розвитку, з 1999 року, від загибелі Першої цивілізації внаслідок ядерного вибуху (оскільки не велися історичні записи, точно не відомо, скільки часу минуло), люди повністю (у романі “1999” за примусом роботів) віддаляються один від одного. Кожна людина стає окремою цивілізацією. Внаслідок цього віддаляється і людська логіка. Увійшовши в дім іншої людини з бажанням розповісти про своє відкриття Нового Єрусалима і з надією на порозуміння, Арно, “дотримуючись незрозумілої логіки простору, побачив, що саме логіка, а не мова, як він постійно себе втішав, буде головною перепороною для взаєморозуміння. Він мав мобільний трансформатор мови,

¹⁷ Пекич Б. Новий Єрусалим. С.160.

¹⁸ Там само. С.161.

¹⁹ Там само. С.162.

²⁰ Там само. С.161.

²¹ Там само. С. 156.

²² Там само. С. 156.

“кишеньковий” робот з винятковими можливостями у розумінні і перекладі символів, але що значить зрозуміти загальне значення якоїсь мови і її словника, а бути не в змозі зрозуміти поняття, в оточенні яких вона перебуває? Або деякі з них самі і зрозуміти, але так, що їхній сенс в системі мислення все-таки залишиться незбагненим”²³. Як пояснити ідеальність того, що не існує в “досвіді” іншої людини? На думку роботів, кожна людина становить самодостатнє суспільство зі своєю окремою логікою. На запитання, чи змогли би порозумітися між собою люди, відповіді в романі нема. Арно помирає, побачивши своє відображення в дзеркалі. За свідченням Першого робота, який згодом взяв собі ім’я Арно, від перезбудження йому відмовив серцевий механізм. Та все-таки “Новий Єрусалим” символізував рай як для протосуспільства, так і для Арно-мутанта, що підтверджує назва в його записах – “Архіпелаг Гулаг – Новий Єрусалим. Проект раю”, і навіть для робота Арна. “Це ім’я, позбавлене старого змісту, всіх тих кістків і щурів, вошей і людських ідеалів, зберегло лише значення чогось в найвищому сенсі доброго, чогось подібного на рай.

Можливо, він його використає, щоб так назвати світ, який збудує після смерті останньої людини.”²⁴ Та цей Новий Єрусалим відрізнятиметься від Нового Єрусалима мутанта Арна і буде заснований на інших принципах “раювання”. Таким чином, Новий Єрусалим, ідеальне життя в людській, мутантській чи роботській версії стає міфом. У своїх творах Борислав Пекич прагне до розвінчання міфів людської історії, піддання сумніву всього попереднього досвіду. Новий Єрусалим, який для науковця є найвищим шаблоном розвитку, насправді виявляється “фабрикою смерті” – Гулагом. Символ раю перетворюється на міф.

Таким чином, символіка відіграє дуже важливу роль у творах Б.Пекича. Варто лише згадати про символ Атлантиди з однойменного роману (“Атлантида”, 1988), споріднений за значенням з Новим Єрусалимом, чи символіку елементів – Вогню, Води, Землі, Повітря, Металу, кожен з яких відповідає окремому оповіданню у збірці оповідань “Новий Єрусалим” і головному персонажеві цього оповідання. Часто у творах письменника трапляється символіка імені та символіка назви. На думку самого Б.Пекича, “жодне ім’я не є лише іменем. Як і Боже, з якого воно утворилося і яким захищене, кожне ім’я містить у собі, у формі, звучанні, долі також іменовану істоту з усіма її силами. Які вони, як і кому служать – це ніколи не відомо. Виводити його – значить, прикликати власника.”²⁵ Виходячи з тези автора, що ім’я людині дається не просто так, можемо говорити про символіку імені кир-Ангелос (він же Мегалос Масторас), Джон Блексміт як псевдонім відьмака, а не, наприклад, Джон Вайтсміт. Поряд із символами сопілки, мітли, веретена та ін. трапляються і доволі незвичайні для читача символи, як наприклад, символ крота у романі “1999”, функція якого у творі є доволі важливою. На це вказують замітки до написання роману, в яких символіку крота, “Духові Природи”, як його називає автор, присвячено декілька сторінок, де в подробицях описано, яку роль має відігравати виникнення крота в кожній із частин роману, і яким чином воно пов’язане з основною лінією”²⁶.

Розмаїття символів у творчості Б.Пекича надто велике, щоб його можна було охопити в одній статті. І хоча окремі символи згадуються дослідниками й інтерпретуються ними, функція символіки у творчості Б.Пекича могла би стати окремим предметом для вивчення.

²³ Пекич Б. 1999: антрополошка повест. Београд, 2001. С. 164.

²⁴ Там само. С. 182.

²⁵ Пекич Б. Новий Єрусалим. С. 47.

²⁶ Pečić B. Rađanje Atlantide. Beograd, 1996. S. 295.

**NEW JERUSALEM AS A SYMBOL
IN THE WORK OF BORISLAV PEKICH**

Iryna MOTSNA

*L'viv Ivan Franko National University
1, Universytets'ka str., L'viv 79000
The Chair of Slavonic Philology*

The article analyzes the functioning of the utopian symbol of New Jerusalem in the works of Borislav Pekich on the basis of his novel "1999" and collected stories "New Jerusalem". Special attention is paid to the poetical technique used by the author to transform symbol to the myth about ideal and its destruction.

Key words: symbol, myth, New Jerusalem, utopia, anti-utopia.

Стаття надійшла до редколегії 26.11.2007
Прийнята до друку 27.12.2007